

δήποτε ύβριστική ἂν ἦτο ἢ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησις τοῦ πάπα, ταῦτα δὲν ἦσαν ἱκανὰ νὰ προκαλέσωσι τὴν μετ' ὀλίγον ἐκραγεῖσαν θύελλαν. Ὅθεν ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἀναμφισβητήτων καὶ σπουδαιότερων γεγονότων ὅσα ἀμέσως αὐτῆς προσηγήθησαν.

Κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1054 ἔγραψαν, ἐκ πολιτικῶν κυρίως ἀφορμῶν κινούμενοι, ὁ τε βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ πρὸς τὸν πάπαν Λέοντα Θ' ἐπιστολάς ἐν πνεύματι εἰρήνης καὶ ὁμοιοῦσας συντεταγμένας. Τὰς ἀπαντήσεις αὐτοῦ ὁ πάπας ἐπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τριῶν ἀποκρισίων. Γράφων πρὸς τὸν βασιλέα ἐπήνεσε τὴν θεοσεβῆ καὶ εἰρηνόφιλον αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον. Ἐπεκαλεῖτο δὲ τὴν προστασίαν αὐτοῦ κατὰ τῶν περικειμένων πολεμίων, ἰδίως τῶν Νορμαννῶν, ὧν ἐντούτοις πρὸ ὀλίγων ἔτι μηνῶν, Ἰουνίῳ 1053, εἶχεν ἐπικυρώσει ἀτάσας τὰς ἐν Καλαβρία γενομένας κατακτήσεις καὶ ὅσας ἐν τῷ μέλλοντι ἤθελον διαπραῖξει ἐν Σικελίᾳ. Καί, ἐνῶ οὕτω συνέπραττε τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους, συγχρόνως παρεπονεῖτο ἐπὶ τοῖς ἀγερώχοις τρόποις τοῦ πατριάρχου, συνιστῶν δὲ τοὺς ἀπεσταλμένους αὐτοῦ ἔλεγεν ὅτι οὗτοι εἶναι ἐπιτετραμμένοι νὰ ἀναφέρωσιν ἀκριβέστερον τὰ περὶ τῶν παρεκτροπῶν τοῦ Μιχαήλ. Πρὸς δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀποκρινόμενος ἐπὶ μὲν ὡσαύτως αὐτὸν ἐπὶ τῇ εἰρηνοφίλῳ αὐτοῦ διαθέσει καὶ τῇ προαιρέσει πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς πλήρους ἐνότητος ἐξέφραζεν ὁμως ἐνταῦτῳ τὴν λύπην του, διότι ἤκουσε περὶ αὐτοῦ πολλὰ ἄτοπα, τὰ ὁποῖα δυσκολεύεται νὰ πιστεύσῃ ἰδίως ὅτι ἀμέσως ἐκ λαϊκοῦ χειροτονήθη ἐπίσκοπος, ὅτι ἐζήτησε νὰ καταπατήσῃ τὰ προνόμια τῶν πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, ὅτι σφετερίζεται τὸν τίτλον τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ ὅτι διέπραξε διωγμὸν κατὰ τῶν Λατίνων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τελοῦσι δι' ἀζύμων τὴν εὐχαριστίαν. Ἐπὶ τέλους ὁ πάπας ἔψεγε τὸν Μιχαὴλ διὰ τινὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἔκφρασιν, ἣτις ἐφαίνετο παριστῶσα τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ὡς μεμονωμένην καὶ ὑποδεεστέραν τῆς Ἀνατολικῆς, ἀλλ' ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι οὗτος θέλει ἐπανορθώσει τὰ γενόμενα καὶ καταστήσει πραγματικὴν τὴν πλήρη εἰρήνην.

Αἱ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς μεγάλης ρήξεως διαμειφθεῖσαι ἑκατέρωθεν αὐταῖ ἐπιστολαὶ δέον νὰ ἐξετασθῶσιν ἐνταῦθα παρ' ἡμῶν ἀκριβέστερον. Τὸ κείμενον τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως σταλέντων γραμμάτων δὲν σώζεται, ἀλλ' αὐτὸς ὁ πάπας βεβαίως ἐν ταῖς ἀπαντήσεσιν αὐτοῦ ὅτι συνετάχθησαν ἐν πνεύματι εἰρήνης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Ρώμης. Πῶς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς τῆς πόλεως ταύτης ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰς ὁμολογουμένας παρ' αὐτοῦ τοιαύτας διαθέσεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ Μοναρχίας; Διὰ κρυφῆς συμπράξεως μετὰ τῶν Νορμαννῶν, δι' ἀπειλῶν, διὰ κατηγοριῶν παραγεγραμμένων, διὰ κατηγοριῶν περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἔτι βεβαιωμένα, διὰ σοφιστικῶν παρεξηγήσεων καὶ διὰ σκανδαλωδῶν φημῶν περὶ ἀνυπόπτων πραγμάτων. Τὸ ζήτημα τῆς ἀμέσου ἀπὸ λαϊκοῦ σχήματος πρὸς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ὕψος προαγωγῆς εἶχεν ἤδη συζητηθῆ πολλὰκις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ Ταρρασίου, ἐπὶ Νικηφόρου, ἐπὶ Φωτίου, καὶ δὲν εἶχε ποτὲ δώσει ἀφορμὴν εἰς σπουδαίαν διένεξιν. Ὡσαύτως καὶ ἡ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐπωνυμία ἦτο ἐπὶ πέντε καὶ ἐπέκεινα ἑκατονταετηρίδας ἀδιαλείπτως ἤδη ἐν χρήσει χωρὶς νὰ διακωλυθῆ ἐκ τούτου ἡ εἰρηνικὴ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συμβίωσις. Δὲν ἠξυρόμεν ἀκριβῶς τί ἐπραῖξεν ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὡς πρὸς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἄφ' ἧς οἱ Ἀραβες ἐγένοντο κύριοι τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μοναρχία καὶ Ἐκκλησία ἠναγκάσθησαν πολλάκις νὰ ἐπεμβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν χειροτονίαν τῶν πατριαρχῶν ἐκείνων, διότι ἔνεκα τῶν καταδρομῶν αἱ